

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

22 – 2008 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

28. maj 2008. Vol. 3, Broj 22

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Metode odabiranja	8

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

Jagnjad najjeftinija u Pljevljima

U toku prethodne nedjelje najniža cijena jagnjadi bila je na pijaci u Pljevljima i kretala se od 2,3 do 2,4€/kg žive mjere. Na ovoj pijaci bila je i najbolja ponuda jagnjadi, ponuđeno je 94 grla. Najviša cijena jagnjadi bila je u Nikšiću i kretala se od 2,8 do 3€/kg žive mjere a u ponudi je bilo 60 grla. U Bijelom Polju je ponuđeno 55 jaganjaca sa cijenom od 2,40 do 2,6€/kg žive mjere a u Baru je ponuđeno 45 grla sa cijenom od 2,6 do 2,8€/kg žive mjere.

U Beranama je u ponudi bilo najviše ovaca, 80 grla a cijena im se kretala od 130 do 200 €/grlu.

Podgoričkom pijacom i dalje dominiraju prasići, ponuđeno je 120 grla sa cijenom od 3,2 do 3,5€/kg žive mjere.

Bar

Za raziku od prethodne nedjelje cijene jagnjadi su nešto niže i iznose 2,6-2,8€/kg žive mjere.

Na pijaci u Baru nije bilo ponude žive stoke i trgovina se obavlja na farmama uključujući i opštinu Ulcinj odakle i potiču navedene cijene. Ponuda jagnjadi i jaradi je i dalje dobra dok je trgovina ostalim kategorijama stoke uobičajna.

Berane

Na stočnoj pijaci u Beranama ove sedmi-ce nije bilo nekih bitnijih promjena, kako ponude i tražnje tako i cjenovnog trenda. Cjenovni trend je u blagom padu kod jagnjadi. Nastavlja se dobra ponuda kod svih vrsta i kategorija žive stoke. Najveća tražnja je kod kategorija priplodnih krava i junica u čistoj rasi, a pomenute kategorije samo možemo naći na poljoprivrednim gazdinstvima.

Nikšić

Što se tiče promjene cijena za ovu nedjelju, zabilježena je jedino kod prasadi, pa maksimalna cijena za jedan kilogram žive mjere sada iznosi 3,8€.

Na stočnoj pijaci u Nikšiću nije bilo ponude, tako da su informacije o cijenama i ponudi uzete od farmera.

Pljevlja

Protekle sedmice ponuda stoke na pijacama u Pljevljima bila je slična prethodnoj. Zbog veće ponude jagnjadi došlo je do blagog pada cijene. I dalje je velika zainteresovanost za kupovinom priplodnih junica. Cijene su već duži period bez bitnijih promjena i uzete su direktno od farmera i na pijacama.

Bijelo Polje

Na bijelopoljskim stočnim pijacama u toku ove sedmice nije bilo bitnijih promjena što se tiče ponude osim kod kategorije ovaca (gdje je zbog već obavljene sezone prodaje ponuda u osjetnom opadanju). Cijene su zadržale prošlonedjeljni trend.

Podgorica

U odnosu na prošlu nedjelju, na podgorickoj pijaci zabilježen je jak rast cijene prasadi, koja se kretala do 3,5€ po kilogramu. Ponuda i cijene ostale stoke je ostala na prošlonedjeljnom nivou osim što je ponuda junadi preko 300 kg bila slaba.

CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 22 – 28. 5. 2008. godine

Izveštaj sastavila:

Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.50 (2.50-2.70)	2.60 (2.55-2.60)	~	2.60 (2.50-2.60)	3.00 (3.00-3.30)	2.68 (2.64-2.80)
2	Telad 80-160 kg kg	2.80 (2.60-2.90)	2.50 (2.40-2.70)	2.30 (2.20-2.50)	2.90 (2.80-3.00)	2.40 (2.30-2.50)	3.00 (2.80-3.15)	2.65 (2.52-2.79)
3	Junad do 300 kg kg	2.00 (1.90-2.20)	~	1.60 (1.50-1.70)	2.10 (2.00-2.20)	1.70 (1.60-1.90)	~	1.85 (1.75-2.00)
4	Junad preko 300 kg SIM kg	~	~	~	~	~	1.80 (1.70-1.90)	1.80 (1.70-1.90)
5	Junad preko 300 kg kg	1.60 (1.50-1.60)	1.50 (1.50-1.50)	1.40 (1.30-1.50)	1.70 (1.60-1.80)	1.50 (1.40-1.60)	~	1.54 (1.46-1.60)
6	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.20-1.20)	~	~	~	~	1.20 (1.20-1.20)
7	Krave za klanje kg	1.00 (0.80-1.20)	0.80 (0.80-1.00)	0.80 (0.80-0.90)	0.85 (0.70-1.10)	0.90 (0.75-1.00)	0.80 (0.80-1.00)	0.86 (0.78-1.03)
8	Prasad kg	~	3.50 (3.50-3.50)	2.50 (2.30-2.60)	3.60 (3.20-3.80)	~	3.30 (3.20-3.50)	3.23 (3.05-3.35)
9	Jagnjad kg	2.70 (2.60-2.80)	2.30 (2.30-2.50)	2.50 (2.40-2.60)	2.90 (2.80-3.00)	2.30 (2.30-2.40)	2.60 (2.50-2.70)	2.55 (2.48-2.67)
10	Jarad kg	3.00 (3.00-3.20)	~	2.40 (2.30-2.50)	~	~	2.80 (2.80-3.00)	2.73 (2.70-2.90)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
11	Priplodne ovce grlo	~	160.00 (130.00- 200.00)	140.00 (120.00- 160.00)	160.00 (140.00- 180.00)	~	90.00 (80.00- 120.00)	137.50 (117.50- 165.00)
12	Priplodne koze grlo	~	150.00 (100.00- 200.00)	~	130.00 (120.00- 150.00)	~	~	140.00 (110.00- 175.00)
13	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00- 1,400.00)	~	~	1,200.00 (800.00- 1,400.00)
14	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	1,100.00 (900.00- 1,200.00)	~	1,100.00 (900.00- 1,200.00)
15	Priplodne krave HF grlo	1,050.00 (1,050.00- 1,050.00)	~	~	1,300.00 (1,000.00- 1,500.00)	1,150.00 (1,000.00- 1,200.00)	1,000.00 (1,000.00- 1,000.00)	1,125.00 (1,012.50- 1,187.50)
16	Priplodne krave Smeđa grlo	~	~	~	~	1,100.00 (1,050.00- 1,150.00)	900.00 (900.00- 900.00)	1,000.00 (975.00- 1,025.00)
17	Priplodne krave Melez grlo	~	800.00 (600.00- 1,000.00)	750.00 (700.00- 1,200.00)	700.00 (500.00- 900.00)	~	~	750.00 (600.00- 1,033.33)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 19-25.5.2008. godine

Jedinica mere din/kg			Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena Srbija		
					Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis - Beljin	Pirot	Požarevac	Smederevo	Ospionica	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo		Sombor	S.Mitrovica
Dviske	Jagnjad	sve	140	---	---	120	140	135	130	---	---	---	---	---	---	130	---	140	---	---	---	---	140
		sve	180	150	150	170	185	200	190	180	180	200	200	200	160	200	200	190	---	---	---	210	
Jarići	do 300 kg	sve	170	140	150	140	145	160	160	160	160	160	180	150	150	---	---	---	200	160	---	---	160
		HF	---	---	120	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Junad	do 300 kg	SM	150	---	150	140	---	130	135	150	---	---	135	140	---	---	---	---	---	---	---	---	150
		sve	135	140	120	150	---	120	125	---	---	---	130	135	135	150	---	150	---	---	---	140	
Koze		sve	90	---	80	80	100	80	---	80	---	80	---	80	70	---	---	---	80	80	---	---	80
		HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	80	---	---	---	---	---	---	
Krave za klanje		SM	90	100	90	115	---	80	80	90	---	80	84	---	---	---	---	80	---	---	---	---	80
		sve	110	100	90	60	85	80	---	100	90	---	90	---	90	80	---	---	100	---	---	90	
Krmače za klanje	>130 kg	sve	120	---	100	100	125	100	---	105	100	100	90	90	90	95	100	90	---	164	90	100	
		sve	140	---	130	100	---	---	---	120	---	120	120	250	---	---	---	---	---	---	---	120	
Ovci	Ovovi za priplod	sve	200	190	210	---	200	200	210	180	185	200	200	200	150	180	200	170	---	185	180	200	
		sve	180	180	210	190	175	200	200	180	180	190	200	---	---	170	180	160	---	190	180	180	
Priplodne junice		sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
		HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
Priplodne krave	Priplodne krave (din/grlu)	SM	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
		sve	140	---	130	130	155	---	---	140	130	---	130	---	---	---	150	130	---	---	---	---	130
Šilježad	Telad	HF	220	---	190	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	200	---	---	---	---	---	---
		SM	250	230	220	250	---	220	185	220	---	---	210	220	250	220	230	200	---	---	---	---	220
Tovljenici	80-130 kg	sve	130	130	110	130	---	100	---	120	130	120	120	120	125	130	110	120	---	---	---	---	130
		sve	120	110	100	80	100	90	---	110	110	110	100	110	---	---	110	100	110	---	---	---	110

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 81 dinar)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

Hrvatska

U razdoblju: od 12.05.2008. do 18.05.2008. (20. tjedan)

Uspoređeno s razdobljem: od 28.04.2008. do 04.05.2008.

Proizvod/product	cijena kn/kg		
		Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	min	20,00	0,00
	max	33,00	3,00
	prosjeck	24,68	0,12
tele holstajn (80-160kg)-calf .	min	17,00	0,00
	max	27,00	1,00
	prosjeck	23,79	0,36
junica simental (za klanje)-heifer .	min	9,00	0,00
	max	16,00	3,00
	prosjeck	11,56	0,27
junica holstajn (za klanje)-heifer .	min	8,00	0,00
	max	11,00	1,00
	prosjeck	9,97	0,73
bik simental (>450kg)-beef .	min	12,00	2,00
	max	18,00	0,00
	prosjeck	13,37	0,31
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	min	11,00	1,00
	max	12,00	0,00
	prosjeck	11,50	0,74
krava simental (za klanje)-cow .	min	4,00	0,00
	max	10,00	0,00
	prosjeck	6,58	0,23
odojak (25-35 kg)-piglets .	min	12,00	1,00
	max	25,00	0,00
	prosjeck	15,26	0,59
svinja (80-120 kg)-pig .	min	8,00	2,00
	max	14,00	1,00
	prosjeck	10,13	1,69
krmača (za klanje)-sow .	min	5,00	-1,00
	max	7,00	0,00
	prosjeck	6,00	-0,13
janjad-lambs .	min	18,00	0,00
	max	40,00	0,00
	prosjeck	24,55	-0,48
ovca (za klanje)-sheep .	min	9,00	----
	max	9,00	----
	prosjeck	9,00	----
jare-kid goat .	min	24,00	-1,00
	max	35,00	0,00
	prosjeck	29,14	-0,07
ždrijebe-foal .	min	12,00	0,00
	max	13,00	0,00
	prosjeck	12,50	0,00
konj-hors .	min	9,00	0,00
	max	11,00	0,00
	prosjeck	10,00	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKA ZA KLANJE U EU																								Datum											
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																								od : 12.05.08											
D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																								do : 18.05.08											
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																																			
	(EURO/100kg PCDW)	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	E	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednji							
Junad U2	322.3	305.2	338.9	314.9	417.3	321.8	347.0	331.4	385.3							349.4	339.8	317.2	272.6	339.7	296.6	276.8	335.2	331.6	360.9	149											
Junad U3	298.4	299.4	340.9	311.8	407.6	317.7	333.0	333.2	388.3							342.4	332.4	317.3	278.2	334.4	296.1	286.1	336.7	333.0	337.5	179											
Junad R2	284.6	296.1	320.0	309.6	410.1	358.3	314.0	325.9	336.8							233.2	266.8	326.5	252.2	298.8	307.3	261.6	330.8	223.8	288.6	288.1	337.1	331.7	323.7	326.4	-175						
Junad R3	258.9	293.5	328.3	303.9	412.2	296.0	308.0	327.9	359.6							245.2	251.2	317.3	232.9	358.3	203.0	310.1	267.7	322.4	210.7	290.6	260.3	337.1	326.2	325.1	313.1	0.62					
Junad O2	248.8	276.1	316.7	280.9	208.7	389.7	243.9	287.0	312.2	273.9	282.0	208.0	256.9	292.5	256.7	358.3	293.1	288.8	255.3	315.2	212.1	267.1	261.6	287.9	310.5	302.0	279.2	279.2	0.55								
Junad O3	239.2	237.8	274.9	299.9	262.8	311.1	373.5	263.7	282.0	316.7	277.7	282.0	225.5	255.8	276.1	255.2	358.3	283.5	283.0	260.5	301.6	209.4	275.0	261.4	291.6	320.0	307.1	286.7	-0.19								
Junad	283.7	237.8	290.4	321.1	300.6	206.9	387.3	307.2	318.2	326.7	370.7	282.0	213.4	258.0	306.1	257.1	358.3	302.5	311.7	280.5	326.2	211.6	287.3	272.0	293.0	318.2	315.4	320.6	0.49								
Bkovi R3	288.3	279.9														270.9	280.3	290.3	259.3										274.7	6.75							
Bkovi	288.3	279.9														270.9	280.3	290.3	259.3										274.7	6.75							
Goveda U2																	350.2												340.8	1.79							
Goveda U3																	352.7												340.6	0.58							
Goveda U4																	323.3												340.6	-0.07							
Goveda R3																	315.2												327.7	333.5	106						
Goveda R4																	303.9												302.9	334.3	330.4	-0.05					
Goveda O3																	299.6												322.0	319.4	309.0	0.86					
Goveda O4																	288.3												303.0	323.0	317.6	-0.11					
Goveda																	329.8												319.9	339.5	323.4	0.44					
Krave R2	281.6																84.9	220.1												277.0	293.8	1.07					
Krave R3	273.3																306.0	208.7												265.6	298.8	2.97					
Krave R4																	274.7	254.9												278.1	286.0	1.54					
Krave O2	253.7																188.0	174.4												212.9	249.4	236.9	0.76				
Krave O3	249.4	168.7	212.0	254.8	269.8	151.4	185.9	181.6	288.0	277.2	220.5						172.7	190.3	262.4	214.9										192.9	208.1	280.5	254.8	0.91			
Krave O4	241.0	165.2	215.6	253.4	274.8	142.6	172.9	279.0	278.9								158.1	180.6	205.1											181.0	184.7	203.3	258.5	266.1	254.1	0.41	
Krave P2	212.1	170.6	179.6	180.5	210.0	143.2	132.8	164.6	241.0	228.0	193.1	157.0	169.5	181.3	180.5	187.0	218.2	217.0	189.2	176.7										173.6	143.3	161.9	172.9	221.8	211.2	203.8	0.14
Krave P3	200.3	133.6	153.3	219.3	224.5	141.6	159.6	268.0	270.3	197.6	197.6	197.6	197.6	197.6	197.6	197.6	244.6	219.0	207.8											163.0	167.6	171.0	243.9	231.3	235.1	0.93	
Krave	247.4	189.1	219.0	221.5	280.2	145.1	182.7	184.4	280.9	271.2	205.8	157.0	188.0	185.6	268.7	205.2	255.1	242.4	216.7	187.4	179.0	193.9	190.0	199.2	255.5	256.6	247.5	0.99									
Junice U2	328.5																306.9	400.0												359.3	336.6	379.5	-0.48				
Junice U3	309.0																340.9	395.0												374.1	342.6	369.9	-0.92				
Junice R2	264.0																286.7	343.0												250.7	330.5	329.8	324				
Junice R3	249.0																403.9	316.7	344.0	328.2	395.5									250.6	269.2	233.6	330.9	-2.00			
Junice R4																	218	225.6	330.0	210.4										425.1	332.8						
Junice O2																	218	238.0												278.5	303.2	318.0	322.6	0.77			
Junice O3																	184.4	217.4	270.0	182.3										198.2	245.8	217.0	258.2	288.8	300.9	287.6	1.91
Junice O4																	244.0	204.1	230.5	272.6	206.3									204.2	236.4	213.9	260.6	307.2	320.0	282.9	1.19
Junice																	218.1	283.9	270.1	180.3										209.7	184.7	196.0	231.2	304.4	322.7	301.2	1.24
Junice	291.6	235.2	234.8	303.2	289.3	208.7	382.2	317.6	358.4	324.4	403.6	244.0	188.3	225.0	322.9	189.6	263.5	258.1	234.7	334.1	232.4	259.1	218.1	251.7	332.7	326.4	327.6	0.16									
Poušve	283.0	214.2	250.0	273.8	281.9	181.2	380.5	290.3	305.0	311.9	348.4	235.2	187.5	226.4	307.7	218.6	196.7	258.5	287.1	239.0	297.1	189.7	257.7	215.5	244.9	257.2	315.0	286.4	0.76								
Promena poslednje nedelje	3.3	32.2	2.9	2.6	0.7	0.9	14	-1.2	2.7	12	-2.2	-2.2	6.8	2.6	-3.0	7.7	4.8	2.5	-1.8	2.5	8.8	3.5	16	-0.3	-0.8												

Izvor: EU Komisija

METODE ODABIRANJA

Postoji više metoda po kojima se vrši selekcija grla za dalje parenje a najvažnije su: individualna selekcija, selekcija na osnovu porijekla, selekcija na osnovu srodnika, selekcija na osnovu potomaka, familijaska selekcija, selekcija na osnovu više osobina i indirektna selekcija.

Individualna selekcija (performans test) - se obavlja na osnovu fenotipa (spoljni izgled) životinja. Odabiranje se može obaviti na osnovu osobina koje se direktno mjere kod oba pola (dnevni prirast, iskorišćavanje hrane i dr.) ili samo kod jednog pola (mliječnost). Ovaj test omogućava odgajivaču da odabere grla za priplod na osnovu kontrolisanih osobina i pruža tačne podatke o vrijednosti. Nedostatak je što se ne zna kako će odabrana grla svoje osobine prenijeti na potomstvo. Njegova prednost u odnosu na odabiranje na osnovu potomaka je u tome što se skraćuje generacijski interval i tako povećava uspjeh selekcije. Performans test se može vršiti u posebnim stanicama, ali i u farmskim uslovima s tim što se mora obezbijediti poseban objekat. Dobro je ako se ispituje veliki broj životinja kako bi se mogle odabrati one koje daju najbolje rezultate. Na priplodnu vrijednost grla dobijenu testom dodaje se i ocjena eksterijera. Test se sprovodi prema utvrđenoj metodologiji za svaku vrstu.

Odabiranje na osnovu porijekla - znači da se grla ocjenjuju na osnovu roditelja i predaka. Što se prije ocijene to je sa ekonomskog gledišta bolje jer se smanjuju troškovi ishrane, držanja i dr. Individua (grlo) nasljeđuje 50% gena od oca i majke, 25% od baba i djedova i to je stepen srodstva između individue i njenih predaka. Podaci o porijeklu se uzimaju iz matične evidencije. Pored ovih podataka, koriste se i podaci o proizvodnim osobinama ili ocjene priplodne vrijednosti predaka. To znači da se mlado grlo odmah posle rođenja može odabrati na osnovu kvaliteta predaka. Odabiranje mladih grla samo na osnovu fenotipa predaka je manje pouzdana jer je većina vidljivih osobina nisko i srednje nas-

ledna. Ova selekcija gubi značaj kad se urade direktni testovi na mladoj biranoj životinji.

Odabiranje na osnovu srodnika (sib selekcija)

- se primjenjuje u slučajevima kada se neke osobine ne mogu mjeriti kod životinja koji će biti roditelji sljedeće generacije. Onda se na osnovu srodnika (braća, sestre, polubraća i polusestre) procjenjuju osobine. Recimo kvalitet i količina mesa se mogu utvrditi disekcijom srodnika. Mliječnost kod srodnika govori o priplodnoj vrijednosti bika koji se ocjenjuje. Tačnost selekcije je veća što su srodnici bliži životinji koja se odabira.

Odabiranje na osnovu potomaka (progeni test)

- obezbjeđuje ocjenu priplodne vrijednosti životinja na osnovu prosjeka osobine potomaka. Znači kontrola proizvodnih osobina potomaka služi za ocjenu kvaliteta roditelja i tada se donosi odluka da li će se grlo koristiti u reprodukciji. Kod ovog testa je mana to što se moraju čekati potomci koji trebaju da stasu da bi se mogli koristiti za proizvodnju mesa, mlijeka, vlastitog potomstva. Ukratko prođe puno vremena.

Progeni test se primjenjuje radi priplodne vrijednosti roditelja za nisko nasledne osobine kao što su recimo selekcija bikova na mliječnost i kvalitet mesa. Priplodna vrijednost bika će se utvrditi na osnovu prosjeka ispitivanih osobina potomaka. Bikovi se mogu testirati na mliječnost, muznost, tovnost, prinos i kvalitet mesa. Mliječnost kćeri u prvoj standardnoj laktaciji se koristi za ocjenu bikova na mliječnost. Mliječnost kćeri se upoređuje sa mliječnošću kćeri drugih bikova. Muznost se ocjenjuje na osnovu prosječnog protoka mlijeka u minuti. Zbirna ocjena bika jednaka je sumi priplodnih vrijednosti za mliječnost, muznost, tovnost i mesnost. Danas se u svijetu upotrebljavaju linearne metode za tačniju ocjenu priplodne vrijednosti grla. Tu se omogućava korišćenje informacija predaka, srodnika, potomaka i vlastitih osobina u testu.